

ПРОБНЕ ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ З ГЕОГРАФІЇ

Час виконання – 150 хвилин

Робота містить 54 завдання різних форм. Відповіді до завдань Ви маєте позначити в бланку А.

Результат виконання завдань сертифікаційної роботи буде зараховано як результат **державної підсумкової атестації** та використано під час прийому до закладів вищої освіти.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначено перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте лише після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. У бланку А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з вимогами інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в бланку А буде зараховано як помилкові.
4. Якщо Ви позначили відповідь до якогось із завдань 1–42 в бланку А неправильно, то можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

А Б В Г

5. Якщо Ви записали відповідь до якогось із завдань 43–54 неправильно, то можете виправити її, записавши новий варіант відповіді в спеціально відведеному місці бланку А.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку А.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланку А так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Зичимо Вам успіху!

Завдання 1–36 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. Укажіть зображення материка, на якому лежить Україна.

- А
- Б
- В
- Г

2. Причина зміни дня й ночі на Землі – її рух навколо

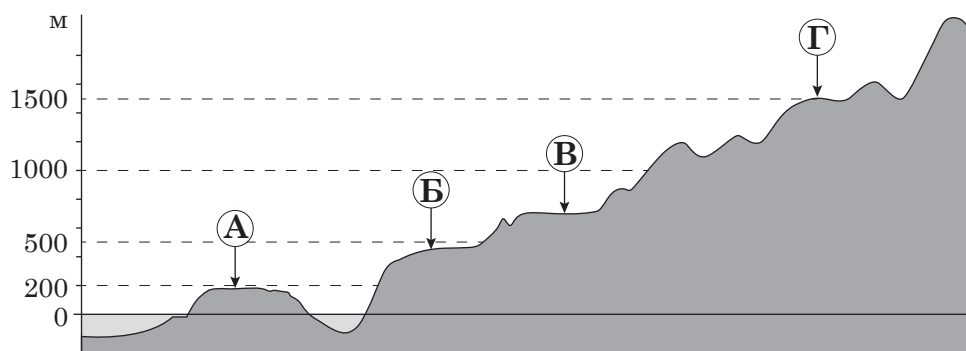
- А Сонця
- Б Місяця
- В своєї осі
- Г центру Галактики

3. Невелику ділянку суходолу, з усіх боків оточену водою, називають

- А частиною світу
- Б материком
- В архіпелагом
- Г островом

4. Якою буквою на рисунку позначено височину?

- А
- Б
- В
- Г

5. Який процес змінює межі природного комплексу й цим зменшує ареал поширення великої панди?

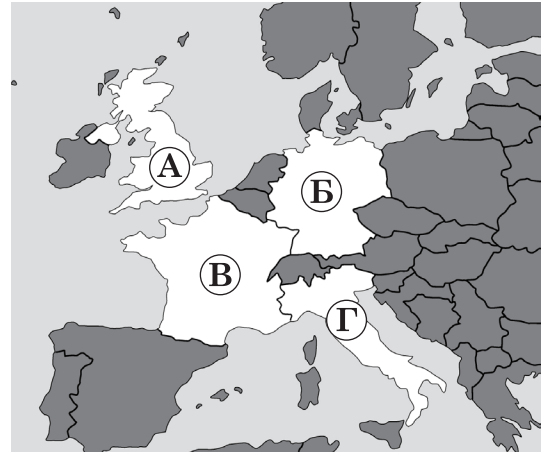
- А танення арктичних льодів
- Б вирубування бамбукових лісів
- В розорювання цілинних степів
- Г пожежі в евкаліптових лісах

6. Урбанізація – це

- А поширення міського способу життя та зростання ролі міст
- Б впровадження наукових досягнень у технології виробництва
- В збереження та відтворення унікальних природних ландшафтів
- Г перетворення підприємств на транснаціональні корпорації

7. Якою буквою на картосхемі Європи позначено Францію?

- А
- Б
- В
- Г

8. Укажіть область, територією якої пролягає туристичний маршрут «Географічний центр Європи – Долина нарцисів – ужгородський замок “Паланок” – Ужанський національний парк».

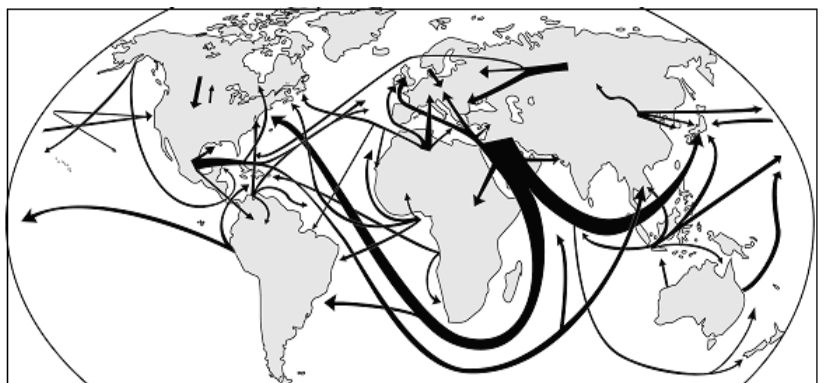
- А Полтавська
- Б Черкаська
- В Чернігівська
- Г Закарпатська

9. Україна в світі посідає перше місце за обсягом експорту

- А сталі
- Б електроенергії
- В соняшникової олії
- Г транспортних засобів

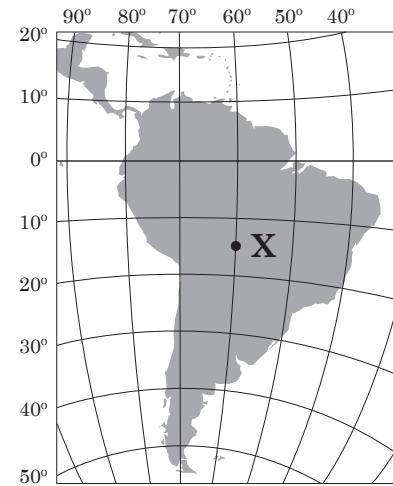
10. На картосхемі позначено основні напрямки транспортування

- А нафти
- Б деревини
- В мідної руди
- Г бавовни-волокна

11. Визначте координати точки **X**, позначеної на фрагменті карти.

- А 15° пн. ш., 60° сх. д.
- Б 15° пд. ш., 60° зх. д.
- В 60° пн. ш., 15° сх. д.
- Г 60° пд. ш., 15° зх. д.

12. Річка протікає в екваторіальному кліматичному поясі та є судноплавною лише на окремих ділянках. Причина цього –

- А велика швидкість течії
- Б низький рівень води влітку
- В пороги й водоспади в річищі
- Г велика кількість водоростей і риби

13. Давні за віком гори, що утворилися в період герцинського горотворення (палеозойська ера), є високими й мають круті схили, тому що

- А складені породами кайнозойського віку, які не руйнуються
- Б розташовані в регіоні, де слабкий вплив зовнішніх сил Землі
- В змінені інтенсивною вулканічною діяльністю в архейську еру
- Г зазнали підняття протягом наступних періодів горотворення

14. Укажіть основну причину великої кількості та видової різноманітності копитних тварин у саванах Африки.

- А рівнинний рельєф
- Б тривалий сухий сезон
- В густий трав'яний покрив
- Г відсутність хижих тварин

15. Чим зумовлено переважання пасовищ у структурі земельних угідь Австралії?

- А релігією та звичаями аборигенів
- Б традиціями господарювання переселенців
- В виснаженістю та забрудненням орних земель
- Г домінуванням саван, пустель і напівпустель

16. Більша частина території України є докембрійською платформою, що зумовило

- А високу родючість ґрунтів
- Б великі запаси прісної води
- В переважання рівнинних ландшафтів
- Г поширення ерозійних форм поверхні

17. Причиною зростання континентальності клімату України з північного заходу на південний схід є

- А поступове віддалення від Атлантичного океану
- Б незначна протяжність території з півночі на південь
- В наближення до полярного кола
- Г збільшення абсолютних висот місцевості

18. Проаналізуйте наведену в таблиці статистичну інформацію (2018 р.) щодо потоків міграції в областях України. Визначте область з міграційним скороченням населення.

	<i>Область</i>	<i>Кількість прибулих, осіб</i>	<i>Кількість вибулих, осіб</i>
А	Київська	58 552	31 410
Б	Львівська	38 645	36 759
В	Рівненська	22 000	24 198
Г	Чернівецька	10 083	9 861

19. Укажіть характерну особливість районів, у яких споруджено атомні електростанції в Україні.

- А прикордонне розташування
- Б великі родовища уранових руд
- В висока щільність населення
- Г дефіцит паливних ресурсів

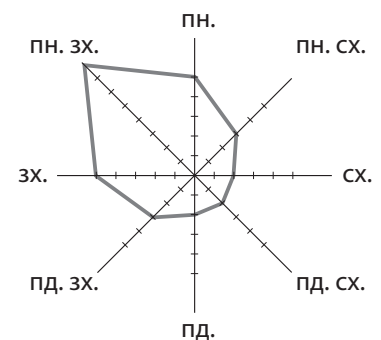
20. Який чинник вплинув на формування спеціалізації Криворізького промислового вузла?

- А розташування міста на річці Дніпро
- Б розроблення біля міста родовищ корисних копалин
- В формування в місті науково-дослідної бази
- Г стрімке зростання кількості населення в місті

21. Що зумовило переміщення виробництва легкових автомобілів провідними транснаціональними компаніями з високорозвинених країн у країни, що розвиваються (країн нової індустріалізації)?

- А тяжіння складальних підприємств до основних центрів виробництва деталей і вузлів
- Б високий рівень розвитку науки й швидке впровадження наукових розробок у виробництво
- В політика урядів щодо налагодження масового виробництва автомобілів власних національних марок
- Г істотні відмінності в рівнях оплати праці, доходів і споживчих витрат у цих країнах

22. Розгляньте зображену на рисунку розу вітрів, побудовану за результатами спостережень за погодою в червні на одній з метеостанцій Волинської області. Який вид запланованих на червень робіт у фермерських господарствах цієї місцевості істотно ускладнено такими погодними умовами?

- А висаджування розсади овочів
- Б заготівлю сіна
- В підживлення посівів мінеральними добривами
- Г моніторинг стану посівів ярих культур

23. Укажіть ознаку, за якою можна зробити припущення про опускання узбережжя Чорного моря.

- А зміна напрямку морських течій
- Б утворення заток-лиманів
- В розширення морських пляжів
- Г зменшення об'єму річкового стоку

24. Чисельність населення країни на 01.01.2019 р. становила 100 млн осіб. Визначте, якою стала чисельність населення (у млн осіб) на 01.01.2020 р., якщо в цій країні коефіцієнт народжуваності 15 осіб на 1000 жителів, коефіцієнт смертності 8 осіб на 1000 жителів, сальдо міграції 300 тис. осіб.

- А 102
- Б 101
- В 100
- Г 99

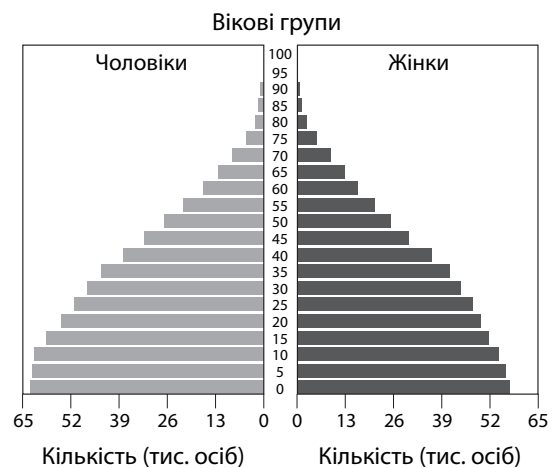
25. В одному з обласних центрів України розташовано велике підприємство, основною продукцією якого є трактори. Укажіть вид продукції, виробництво якої на невеликих вузькоспеціалізованих підприємствах у кількох районних центрах цієї області буде економічно обґрунтованим.

- А паливно-мастильні матеріали для тракторів
- Б чавун для виробництва тракторних деталей
- В шини для колісних тракторів та причепів
- Г деталі та вузли для складання тракторів

26. Як впливають на ринки нерухомості, передусім житла, прогнози пришвидшення танення льодовиків унаслідок глобального потепління?
- А зменшується попит на житло, розташоване на низинних морських берегах
 - Б збільшується попит на житло й земельні ділянки на океанічних островах
 - В знижуються ціни на житло в помірних широтах та зростають у тропічних
 - Г дорожчає житло на штучно створених ділянках суходолу біля узбереж морів

27. Проаналізуйте статеву-вікову піраміду однієї з країн світу та визначте напрям діяльності уряду цієї країни з огляду на теперішню демографічну ситуацію в ній.

- А збільшення витрат на освіту дітей
- Б державна підтримка автоматизації працевітких виробництв
- В обмеження еміграції робочої сили
- Г фінансування програм стимулювання народжуваності

28. Чому в тропічних широтах Азії утворилися значно менші за площею пустелі, ніж Сахара в Африці?

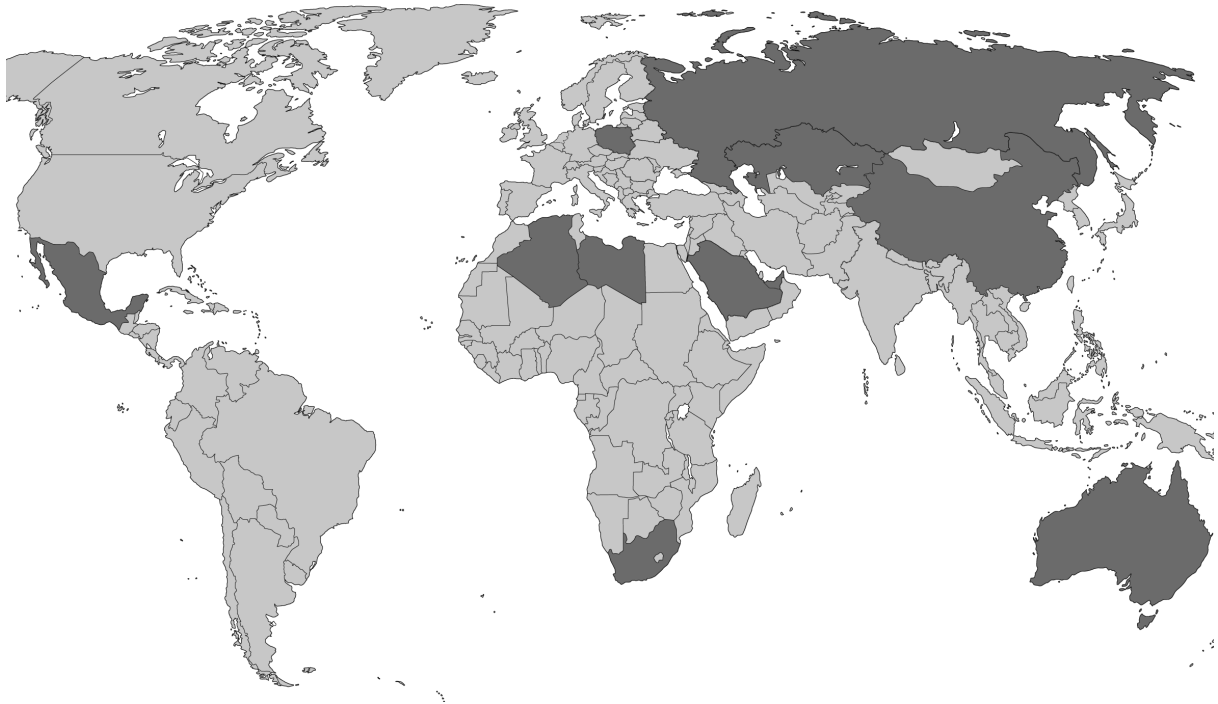
- А протяжність Азії із заходу на схід менша, ніж протяжність Африки
- Б високі гори розділяють пояс пустель в Азії на окремі частини
- В на території Азії поширені стійкі до вивітрювання гірські породи
- Г в Азії сформувалися великі масиви родючих ґрунтів

29. Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію щодо зміни посівних площ (тис. га) під олійними технічними культурами в Україні. Використавши статистичні дані, визначте вплив цих змін на економіку України.

<i>Технічна культура</i>	2000 р.	2018 р.
Соняшник	2 943	6 117
Соя	65	1 076
Ріпак озимий	214	1 300

- А пришвидшується розвиток усіх виробництв вторинного сектора
- Б збільшуються обсяги імпорту сировини для олійно-жирової промисловості
- В стримується зростання цін на олію та продукти з неї
- Г збільшується частка української продукції на світовому ринку зерна

30. На картосхемі виділено темним кольором десять країн, у яких частка електроенергії, виробленої на теплових електростанціях (ТЕС), перевищує 80 %. Що зумовлює домінуючу роль ТЕС у структурі електроенергетики цих країн?

- А можливість використовувати геотермальну енергію
Б великі запаси паливних корисних копалин
В неспроможність будувати атомні електростанції
Г незначний гідроенергетичний потенціал річок
31. На одній з рівнинних річок в Україні проектується будівництво гідровузла (греблі з водосховищем). Визначте найімовірніші екологічні процеси та їхні економічні наслідки, спричинені реалізацією проекту в цій місцевості.
- А затоплення земель – зменшення площі пасовищ – зменшення поголів'я худоби
Б підтоплення земель – засолення ґрунтів – утворення родовищ кам'яної солі
В збільшення площі поверхні водойми – «цвітіння» води – збільшення виробництва барвників
Г зниження рівня підземних вод – дефіцит водних ресурсів – ліквідація водомістких виробництв
32. Визначте оптимальне місце розташування гіпермаркету у великому місті на основі аналізу технічних характеристик цієї форми організації роздрібною торгівлі: «...магазин площею 25–50 тис. м² з асортиментом 50–100 тис. позицій, цілодобовим режимом роботи, великою парковкою для автомобілів (одне машиномісце на 20 м² торговельної площі), великою кількістю працівників (до 1 000 осіб), з власними великими складськими приміщеннями та власним виробництвом».
- А біля перехрестя вулиць в історичній частині міста
Б посередині житлових кварталів
В на окраїнах міста вздовж об'їзних магістралей
Г поблизу зупинок громадського транспорту

33. Який вид економічної діяльності характерний для підприємств, що розміщені в позначених на карті осередках промислового виробництва?

- А добування рудних корисних копалин
- Б добування сірки, кам'яної і калійної солей
- В виробництво кольорових металів
- Г виробництво мінеральних добрив

34. Укажіть регіон, у якому високу густоту сільського населення зумовлено високою родючістю ґрунтів та можливістю збирати два або й три врожаї на рік.

- А Південна Азія
- Б Східна Європа
- В Північна Африка
- Г Західна Австралія

35. Який вид діяльності є одним з основних чинників перетворення депресивних районів у Великій Британії (Північна Ірландія, Шотландія, Уельс) на сучасні території інтенсивного економічного розвитку?

- А розроблення родовищ кам'яного й бурого вугілля
- Б виробництво компонентів для електронних приладів
- В виробництво текстильної продукції
- Г охорона природи

36. Порівняйте місце Німеччини та України в міжнародному поділі праці. Визначте вид діяльності, для розвитку якого в Україні доцільно використати сучасні технології з Німеччини та досвід їхнього впровадження в цій країні.

- А освоєння родовищ нафти на шельфі Чорного й Азовського морів
- Б проектування й будівництво потужних гідроелектростанцій у високогірних районах
- В закриття нерентабельних вугільних шахт і розвиток альтернативної енергетики
- Г спорудження зрошувальних каналів і створення спеціалізованої зони поливного землеробства

У завданнях 37–42 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. Визначте, чим зумовлено зменшення потенційних можливостей нарощування обсягів виробництва продукції певного виду в Україні на сучасному етапі.

- 1 бавовняні тканини
- 2 комп'ютерна техніка
- 3 сира нафта
- 4 фруктові соки

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

- А виснаження легкодоступних сировинних ресурсів
 Б повна залежність від імпорту сировини
 В сезонний характер забезпечення сировиною
 Г недостатній розвиток інноваційної інфраструктури (технопарків)
 Д висока енергомісткість виробництва

38. Увідповідніть вид економічної діяльності з його місцем в економіці сучасної Франції.

- 1 вирощування винограду
- 2 видобування бокситів (алюмінієвої руди)
- 3 авіабудування
- 4 парфумерне виробництво

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

- А виробництво, що функціонує на основі міжнародної кооперації в регіоні
 Б традиційний вид економічної діяльності експортного значення
 В виробництво, що забезпечує країну продовольством і сировиною
 Г вид економічної діяльності, що стрімко зменшує обсяги виробництва
 Д новий вид діяльності третинного сектора економіки

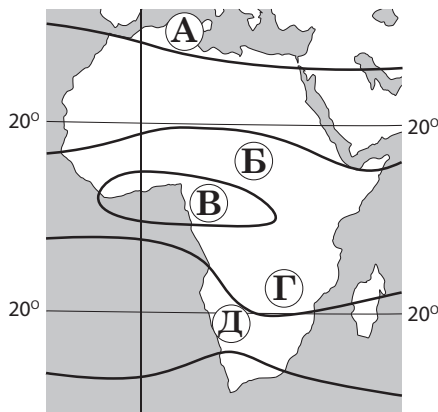
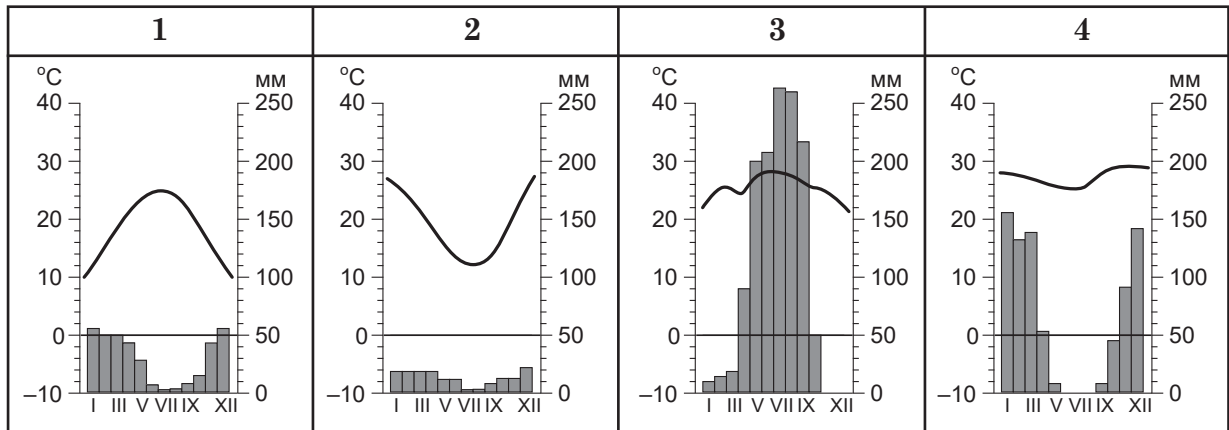
39. Увідповідніть вид економічної діяльності третинного сектора економіки з прикладом форми його просторової організації.

- 1 вища освіта
- 2 прикладні наукові дослідження та розроблення
- 3 фінансова діяльність
- 4 діяльність у сфері творчості та розваг

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

- А логістичний центр у Нюрнберзі (Німеччина)
 Б «Мистецький Арсенал» (Україна)
 В фондова біржа Торонто (Канада)
 Г кампус Туринського університету (Італія)
 Д технополіс «Цукуба» (Японія)

40. У відповідність кліматограму з місцевістю на карті кліматичних поясів Африки.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

41. У відповідність область України з особливістю її системи розселення.

- 1 Миколаївська
- 2 Харківська
- 3 Закарпатська
- 4 Чернігівська

- А найменша в країні густота населення
- Б найбільша в країні частка сільського населення
- В місто-мільйонер – ядро агломерації
- Г обласний центр – велике місто, морський і річковий порт
- Д рівень урбанізованості території перевищує 95 %

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

42. Визначте країну за особливістю розташування виробництв вторинного сектора економіки.

- 1 домінування західного району
- 2 концентрація промислових підприємств на півночі країни
- 3 розташування 70 % потужностей обробної промисловості в південно-східній частині країни
- 4 зосередження промислового виробництва на півдні країни

- А Німеччина
- Б Канада
- В Індія
- Г Австралія
- Д Італія

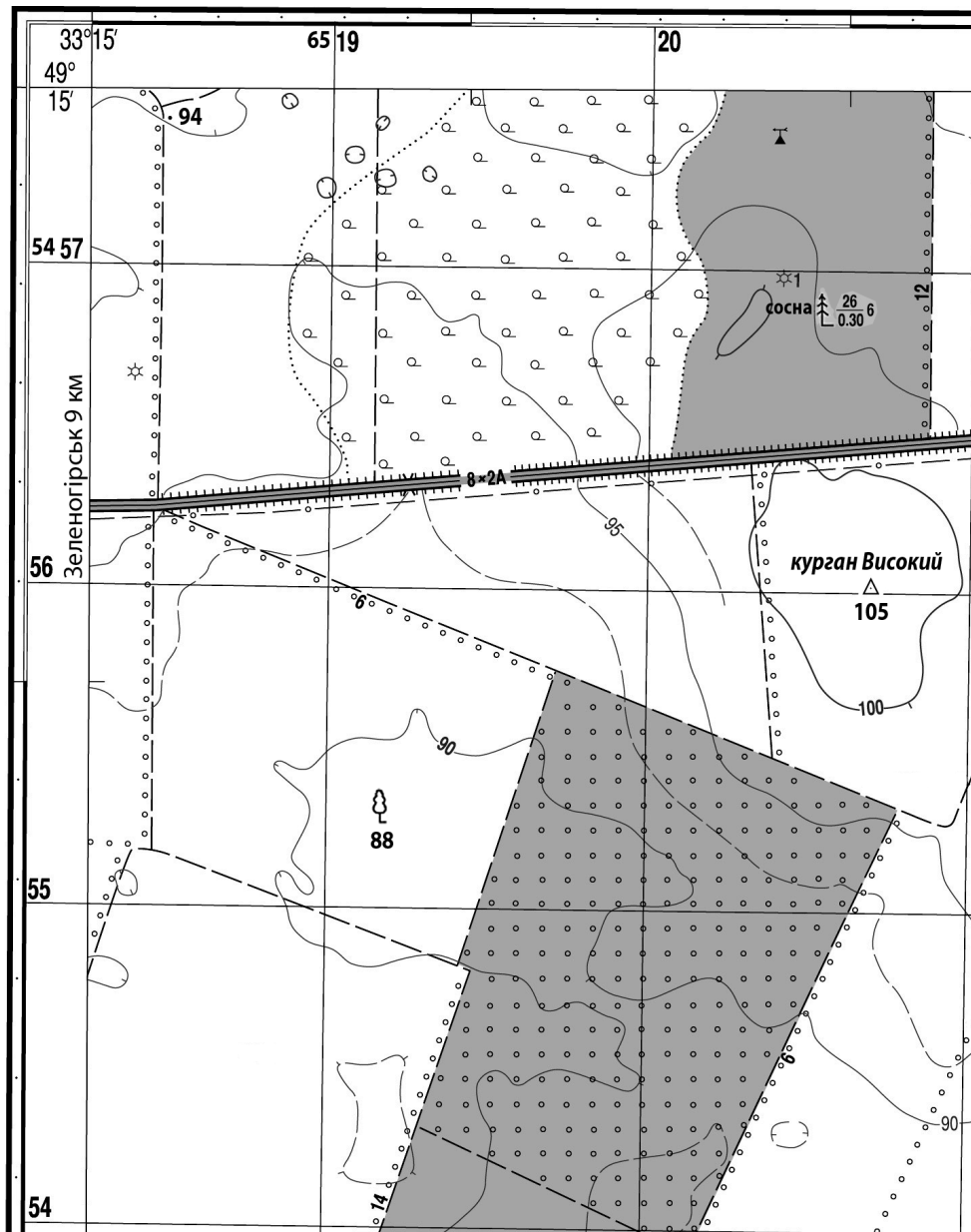
	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Розв'яжіть завдання 43–48, використавши наведену карту. Одержані числові відповіді запишіть у зошиті та *бланку А*. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Приклад написання чисел:

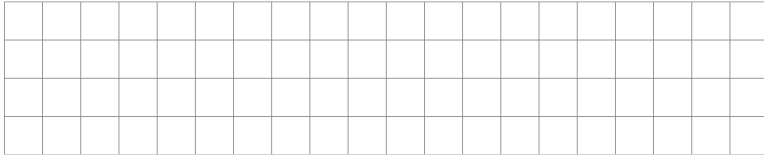
число 1: 1 число 17: 1 7 число 123: 1 2 3

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей!

Масштаб 1 : 25 000
Суцільні горизонталі проведено через 5 м

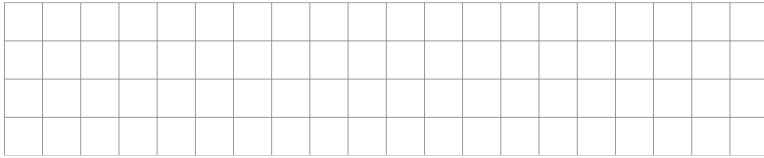
43. Визначте максимальну абсолютну висоту точки на топографічній карті.

Відповідь:

--	--	--	--

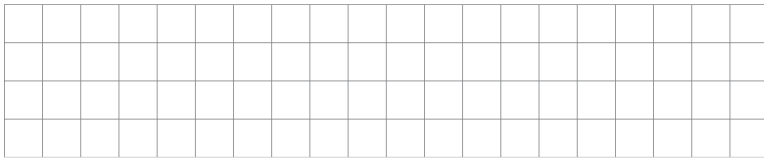
44. Визначте відстань (у кілометрах) від кургану Високий до екватора.

Відповідь:

--	--	--	--

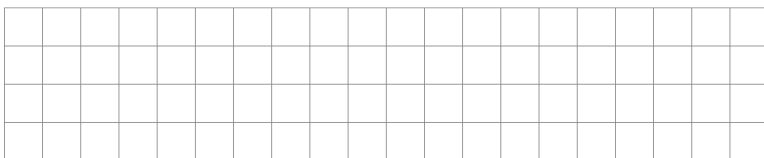
45. У якому квадраті росте поодиноке дерево західніше від фруктового саду?

Відповідь:

--	--	--	--

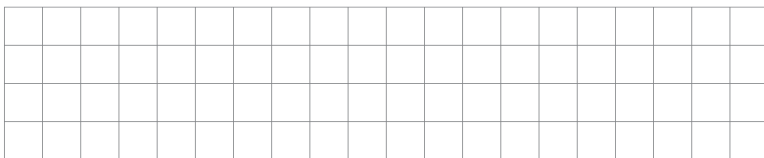
46. Визначте відносну висоту (у метрах) вершини кургану Високого щодо місцевості, де росте поодиноке дерево.

Відповідь:

--	--	--	--

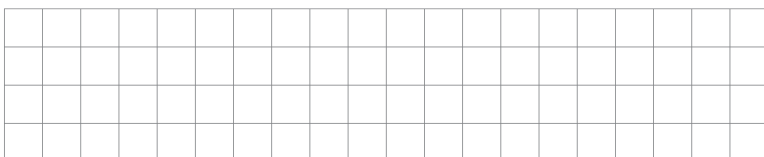
47. За яким азимутом потрібно рухатися автострадою до села Зеленогірськ за умови відхилення від західного напрямку на 5° ?

Відповідь:

--	--	--	--

48. На топографічній карті відстань від автостради до фруктового саду польовою дорогою становить 3,5 см. Визначте дійсну довжину (у метрах) цієї польової дороги.

Відповідь:

--	--	--	--

Завдання 49–54 мають по сім варіантів відповіді, з яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, варіанти відповіді, та запишіть їх у бланку А згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (*три цифри*) у спеціально відведеному місці бланка А. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

49. Відповідно до правил безпеки вдома під час грози **не можна**

- 1 зачиняти вхідні двері
- 2 створювати протяги
- 3 стояти в кімнаті на повний зріст
- 4 торкатися дерев'яних поверхонь
- 5 користуватися мобільним зв'язком
- 6 вмикати електроприлади
- 7 розмовляти голосно

50. Які проблеми характерні як для міського, так і для сільського населення України на сучасному етапі?

- 1 зменшення чисельності жителів більшості міст і сіл
- 2 концентрація населення в малих за людністю містах і селах
- 3 знелюднення й зникнення багатьох міст і сіл
- 4 зрощування міст і сіл у суцільну урбанізовану територію – мегалополіс
- 5 старіння населення в міських і сільських населених пунктах
- 6 збільшення частки дітей та працездатного населення в містах і селах
- 7 безробіття серед жителів міст і сіл

51. Визначте оптимальні шляхи вирішення проблем в енергетиці України, зумовлених дефіцитом енергетичного вугілля.

- 1 скорочення неефективного енергоспоживання
- 2 відключення від енергосистеми побутових споживачів
- 3 освоєння відновлюваних джерел енергії
- 4 переведення підприємств на скорочений графік роботи
- 5 використання на малих ТЕС місцевих видів паливних ресурсів
- 6 переобладнання в містах великих ТЕЦ на ТЕС
- 7 будівництво нових потужних ГЕС на Дніпрі та його притоках

52. Білорусь та Україна подібні тим, що вони –

- 1 країни з республіканською формою правління
- 2 члени Європейського Союзу
- 3 приморські держави
- 4 пострадянські індустріально-аграрні країни
- 5 основні виробники електротехнічної продукції в Європі
- 6 конкуренти на регіональних ринках харчових продуктів
- 7 експортери технологій і капіталу

53. Проаналізуйте наведену в таблиці інформацію щодо обсягів виробництва сталі (млн т) у світі та в десяти країнах, які були лідерами в цій галузі в 2008 р. і 2018 р. Визначте основні тенденції розвитку сталеплавильної промисловості за період 2008–2018 рр.

- 1 виробництво сталі нарощували всі країни групи лідерів
- 2 Китай зберіг лідерство на світовому ринку сталі
- 3 Україна збільшила виробництво сталі й підвищила свій рейтинг у групі лідерів
- 4 високорозвинені країни групи лідерів зменшили обсяги виробництва сталі
- 5 у групі лідерів залишилися тільки ті країни, у яких значні власні ресурси залізних руд і коксівного вугілля
- 6 рейтинг країн у групі лідерів збігається з рейтингом країн за обсягом ВВП
- 7 концентрація виробництва сталі в країнах групи лідерів збільшилася

<i>Країна</i>	<i>2008 р.</i>	<i>Країна</i>	<i>2018 р.</i>
Китай	502	Китай	928
Японія	119	Індія	107
США	91	Японія	104
Росія	69	США	87
Індія	55	Південна	73
Південна	54	Корея	
Корея			Росія
Німеччина	46	Німеччина	42
Україна	37	Туреччина	37
Бразилія	34	Бразилія	35
Італія	31	Іран	25
Світ	1329	Світ	1809
Частка групи лідерів, %	78	Частка групи лідерів, %	83

54. Чому Індія, яка спеціалізується на виробництві сільськогосподарської продукції, не спроможна забезпечити своє населення продовольством?

- 1 переважають ґрунти з низькою родючістю
- 2 агрокліматичні ресурси не придатні для вирощування більшості продовольчих культур
- 3 урбанізація спричинила дефіцит робочої сили в сільській місцевості
- 4 зберігається низький рівень продуктивності праці в сільському господарстві
- 5 сільське господарство не набуло інтенсивного характеру розвитку
- 6 чисельність населення збільшувалася швидше, ніж зростало виробництво продовольства
- 7 сільське господарство зберігає монокультурний тип спеціалізації

ЧЕРНЕТКА

Кінець зошита